

Milan Sudzina

Univerzita Pavla Josefa Šafárika v Košiciach

ORCID: 0000-0001-9038-8018

**ZABEZPEČOVACIE OPATRENIA
PODĽA CIVILNÉHO SPOROVÉHO
PORIADKU****Úvod**

Zabezpečovacie opatrenie¹, je zabezpečovacím prostriedkom, ktorý slúži na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa za splnenia podmienky, že existuje obava, že exekúcia bude ohrozená. Zabezpečovacie opatrenie má zabrániť alebo obmedziť špekulatívne zbavovanie sa majetku dlžníka. Cieľom zabezpečovacieho opatrenia je posilniť postavenie veriteľa peňažnej pohľadávky². Podstata zabezpečovacieho opatrenia spočíva v tom, že vydaním uznesenia o zabezpečovacom opatrení sa zriaďuje sudcovské záložné právo na veciach, právach alebo na iných majetkových hodnotách dlžníka. Zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) neupravoval zabezpečovacie opatrenia. Zavedenie tohto inštitútu do zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“) bolo potrebné z dôvodu, že predbežným opatrením podľa Občianskeho súdneho poriadku nebolo možné zriadiť záložné právo³.

¹ Táto práca bola podporená Agentúrou na podporu výskumu a vývoja na základe Zmluvy č. APVV-19-0419 (This work was supported by the Slovak Research and Development Agency under the Contract no. APVV-19-0419).

² M. Števček, S. Ficová, J. Baricová, S. Mesiarkinová, J. Bajánková, M. Tomašovič a kol., *Civilný sporový poriadok. Komentár*, Praha 2016, s. 1085.

³ R 10/2001. Obdobne: J. Mazák, *Zabezpečovacie prostriedky v civilnom procese*, Bratislava 1997, s. 74; *idem*, *Základy občianskeho procesného práva*, Bratislava 2004, s. 121; M. Kindl, A. Šíma, O. David, *Občianské právo procesné*, Plzeň 2005, s. 159; A. Winterová a kol., *Civilní právo procesné*, Praha 2011, s. 324; M. Števček a kol., *Civilné právo procesné*, Bratislava 2010, s. 293.

Vzťah zabezpečovacích opatrení a neodkladných opatrení

Na inštitút zabezpečovacieho opatrenia sa v súlade s ustanovením § 344 CSP primerane používajú ustanovenia o neodkladnom opatrení⁴. To platí najmä pre príslušnosť súdu, náležitosti návrhu, odstraňovanie väd návrhu, lehotu na rozhodnutie o zabezpečovacom opatrení, doručovanie rozhodnutia, zánik a zrušenie zabezpečovacieho opatrenia, náhradu škody a inej ujmy spôsobenej zabezpečovacím opatrením.

Pokiaľ ide o vzťah medzi nariadením neodkladného a zabezpečovacieho opatrenia, platí princíp subsidiarity neodkladného opatrenia vo vzťahu k zabezpečovaciemu opatreniu⁵. Podľa ustanovenia § 324 ods. 3 CSP neodkladné opatrenie súd nariadi iba za predpokladu, ak sledovaný účel nemožno dosiahnuť zabezpečovacím opatrením. Z tohto ustanovenia vyplýva, že zabezpečovacie opatrenie má prednosť pred neodkladným opatrením, ak sú splnené zákonné predpoklady pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. V praxi nie je vylúčená kumulácia neodkladného opatrenia a zabezpečovacieho opatrenia (v jednom konaní sa bude navrhovateľ domáhať uloženia povinnosti zdržania sa konania, ktorým sa ohrozuje alebo porušuje právo navrhovateľa, a zároveň si uplatní peňažnú pohľadávku – nárok na náhradu škody, na zabezpečenie ktorej navrhne nariadenie zabezpečovacieho opatrenia).

Predpoklady nariadenia zabezpečovacieho opatrenia

Súd môže nariadiť zabezpečovacie opatrenie pred začatím konania, počas konania a aj po skončení konania⁶. Zabezpečovacie opatrenia obdobne ako neodkladné opatrenia nemusia mať iba dočasný a provizórny charakter. Ak je nariadené zabezpečovacie opatrenie, nemusí naň vždy obligatórne nadväzovať konanie vo veci samej. Iba v prípade, ak návrh na zabezpečovacie opatrenie je podaný pred začatím konania, bude za ním obligatórne nasledovať konanie vo veci samej. Súd v tomto prípade uloží navrhovateľovi zabezpečovacieho opatrenia povinnosť podať žalobu. Vecne príslušným na konanie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia je okresný súd. To platí aj vtedy, ak je návrh podaný počas odvolacieho konania⁷.

Zabezpečovacie opatrenie je potrebné odlišiť od exekučného záložného práva⁸. Ak je zriadené exekučné záložné právo, zastavením exekúcie v dôsledku vyhlásenia

⁴ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok. Komentár*, Bratislava 2015, s. 684.

⁵ M. Števček, S. Ficová, J. Baricová, S. Mesiarkinová, J. Bajánková, M. Tomašovič a kol., *Civilný sporový poriadok...*, s. 1105.

⁶ F. Sedlačko, A. Kotrecová, A. Filová, *Rekodifikácia civilného procesného práva: Neodkladné a zabezpečovacie opatrenia podľa CSP a CMP; odkladný účinok v rámci SSP*, „Bulletin slovenskej advokácie“ 2016, č. 6, s. 4.

⁷ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok...*, s. 684.

⁸ M. Števček, A. Dulak, J. Bajánková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník. I. § 1–450. Komentár*, Praha 2015, s. 1150.

konkurzu dochádza k zániku exekučného záložného práva a veriteľ, ktorého pohľadávka nebola v exekučnom konaní uspokojená, sa nestáva v konkurznom konaní oddeleným (zabezpečeným) veriteľom⁹. V dôsledku nariadenia zabezpečovacieho opatrenia sa navrhovateľ zabezpečovacieho opatrenia stáva zabezpečeným veriteľom v konkurznom konaní.

Zákonným predpokladom pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia sú:

- a) návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia,
- b) predmetom zabezpečovacieho opatrenia môžu byť veci, práva a iné majetkové hodnoty patriace dlžníkovi,
- c) zriadenie záložného práva bude slúžiť na zabezpečenie peňažnej pohľadávky veriteľa,
- d) existencia obavy z ohrozenia exekúcie.

Predpoklady pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia musia byť splnené kumulatívne (súčasne)¹⁰.

Ad a) Pre začatie konania o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia platí dispozičná zásada. Súd môže nariadiť zabezpečovacie opatrenie len na návrh. Súd je viazaný návrhom na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Môže nariadiť zabezpečovacie opatrenie len v takom rozsahu a k takému predmetu, ktorý zodpovedá návrhu. Súd nemôže rozhodnúť *ultra petitem*. Návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia musí obsahovať všeobecné náležitosti podania a náležitosti žaloby. V návrhu je potrebné opísať skutočnosti hodnoverne osvedčujúce dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana, definovať predmet, na ktorý má súd zriadiť záložné právo a osvedčiť obavu z ohrozenia exekúcie¹¹. Súd nemôže poskytnúť ochranu prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia, ak sa nárok javí ako nedôvodný alebo nárok neexistuje. Pre odstraňovanie väd návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia platí obdobný postup ako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

Ad b) Predmetom zabezpečovacieho opatrenia môže byť nielen hnutelná vec, nehnuteľnosť, byt, nebytový priestor, ale aj právo alebo iná majetková hodnota. Z uvedeného vyplýva, že predmetom záložného práva môže byť aj ochranná známka, cenné papiere, obchodný podiel. Predmet zabezpečovacieho opatrenia je spôsobilým vtedy, ak spĺňa podmienku prevoditeľnosti. Prevoditeľnosť predmetu zabezpečovacieho opatrenia je nevyhnutná pre prípadný výkon záložného práva¹².

Ad c) Záložným právom zriadeným na základe zabezpečovacieho opatrenia môže byť zabezpečená len peňažná pohľadávka veriteľa¹³. Nepeňažná pohľadávka nemôže

⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Obdo 22/2012 z 24. októbra 2013.

¹⁰ F. Sedlačko, A. Kotrecová, A. Filová, *Rekodifikácia civilného procesného práva...*, s. 4.

¹¹ J. Hrdlička, *Zajišťovací prostriedky v civilním procese*, „Acta Universitatis Carolinae – Iuridica“ 1974, č. 4, s. 30.

¹² M. Števček, A. Dulak, J. Bajanková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník...*, s. 1150.

¹³ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok...*, s. 684.

byť zabezpečená záložným právom zriadeným na základe uznesenia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia. Súd nemôže nariadiť zabezpečovacie opatrenie napríklad v prípade súdneho konania o určenie vlastníckeho práva. Peňažná pohľadávka musí byť riadne špecifikovaná (výška, splatnosť, na základe akého právneho titulu vznikla). Navrhovateľ musí hodnoverne osvedčiť dôvodnosť a trvanie peňažnej pohľadávky. Môže ísť pohľadávku, ktorá bude predmetom súdneho konania alebo pohľadávku, ktorá už je judikovaná¹⁴. Pokiaľ ide o predmet záložného práva a zabezpečenie peňažnej pohľadávky, platí zásada proporcionality. Medzi predmetom záložného práva a peňažnou pohľadávkou veriteľa nesmie byť vzájomný nepomer.

Ad d) Obava z ohrozenia exekúcie prichádza do úvahy, ak hrozí zmenšenie dlžníkovho exekvovateľného majetku (je tu obava, že budú dlžníkom vykonávané, alebo sú vykonávané, faktické alebo právne úkony smerujúce k sťaženiu alebo zmareniu exekúcie). Túto obavu je potrebné osvedčiť¹⁵.

Rozhodnutie o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia

V konaní o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia prichádza do úvahy vydanie niekoľkých rozhodnutí, a to

- rozhodnutie o zastavení konania,
- rozhodnutie o odmietnutí návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia,
- rozhodnutie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia,
- rozhodnutie zamietnutí návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia.

Súd v konaní o nariadenie zabezpečovacieho opatrenia skúma splnenie procesných podmienok. V prípade existencie neodstrániteľnej procesnej podmienky

¹⁴ Zriadenie záložného práva prostredníctvom uznesenia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia na zabezpečenie už judikovanej peňažnej pohľadávky (zabezpečovacie opatrenie po skončení konania) prichádza do úvahy vtedy, ak majetok dlžníka je zaťažený skoršími záložnými právami. Ak veriteľ chce dosiahnuť uspokojenie svojej judikovanej pohľadávky z tohto majetku v exekučnom konaní, musí najprv získať postavenie záložného veriteľa s ohľadom na znenie ustanovenia § 61q ods. 2 Exekučného poriadku, podľa ktorého exekúciu na záloh možno viesť iba vtedy, ak oprávneným je záložný veriteľ alebo ak záložný veriteľ s exekúciou súhlasí. Ak veriteľ získa na základe uznesenia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia postavenie záložného veriteľa, môže sa viesť exekúcia na majetok dlžníka, na ktorom viaznu skoršie záložné práva.

¹⁵ Pokiaľ ide o osvedčenie obavy z ohrozenia exekúcie je možné analogicky využiť judikát týkajúci sa neodkladných opatrení – uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Co/337/2009 zo 14. októbra 2009, podľa ktorého vydanie rozhodnutia o neodkladnom opatrení (analogicky rozhodnutia o zabezpečovacom opatrení) nie je možné podmienene spochybovať preukázaním úmyslu žalovaných vykonať úkony súvisiace s vlastníctvom nehnuteľnosti. Vyčkávaním na prejavenie úmyslu zo strany žalovaných by mohlo dôjsť k prevodu nehnuteľnosti, pri ktorom by už ochrana vo vzťahu k žalobcovi bola znížená. Obdobne z uznesenia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/278/2014 z 30. apríla 2014 vyplýva, že ak by sa vyčkávalo na prejavenie úmyslu žalovaného scudziť, mohlo by dôjsť k ďalšiemu prevodu, po realizácii ktorého by sa právne postavenie žalobcu zhoršilo do takej miery, že by bolo otáznе, či sa mu ešte oplatí uchádzať sa o konečnú súdnu ochranu v konaní vo veci samej.

konanie zastaví. Súd zastaví konanie aj vtedy, ak navrhovateľ vezme svoj návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia späť¹⁶. Ak návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia neobsahuje predpísané náležitosti alebo je nezrozumiteľný alebo neurčitý, súd taký návrh odmietne. To platí vtedy, ak návrh má také vady, ktoré bránia pokračovaniu v konaní. Ak súd nezastavil konanie ani neodmietol návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, prichádza do úvahy vydanie rozhodnutia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia alebo súd návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietne. Súd nariadi zabezpečovacie opatrenie vtedy, ak sú splnené zákonom stanovené podmienky pre jeho nariadenie (ak navrhovateľ osvedčí dôvodnosť a trvanie nároku a obavu z ohrozenia exekúcie). V opačnom prípade súd návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietne¹⁷.

Na to aby bola súdna ochrana prostredníctvom zabezpečovacieho opatrenia poskytnutá, dôvodnosť a trvanie nároku a obavu z ohrozenia exekúcie nemusí navrhovateľ plnohodnotne dokázať, ale stačí ich len hodnoverne osvedčiť¹⁸. Súd zisťuje len skutočnosti, ktoré sú najvýznamnejšie pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Tieto skutočnosti sú hodnoverne osvedčené vtedy, ak je možné ich vyhodnotiť ako vysoko pravdepodobné. Návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je možné vyhovieť aj v časti a vo zvyšku návrh zamietnuť. Súd návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietne, ak návrh nepovažuje za dôvodný.

Súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania. Z hľadiska formy rozhodnutia súd rozhoduje o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia uznesením¹⁹. O návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia je súd povinný rozhodnúť v lehote 30 dní od doručenia návrhu, ktorý obsahuje všetky zákonom stanovené náležitosti. V tejto lehote je súd povinný rozhodnutie aj vyhotoviť.

Doručovanie rozhodnutia o návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia a opravné prostriedky

Uznesenie o zabezpečovacom opatrení súd odošle do troch dní od jeho vyhotovenia. Uznesenie o nariadení zabezpečovacieho opatrenia je súd povinný doručiť príslušnému orgánu, ktorý vedie osobitný register (napr. kataster nehnuteľností)²⁰. Tento orgán vykoná zápis záložného práva.

¹⁶ M. Števček, S. Ficová, J. Baricová, S. Mesiarkinová, J. Bajánková, M. Tomašovič a kol., *Civilný sporový poriadok...*, s. 1118.

¹⁷ F. Sedlačko, A. Kotrecová, A. Filová, *Rekodifikácia civilného procesného práva...*, s. 4.

¹⁸ J. Hrdlička, *Zajišťovací prostriedky...*, s. 30.

¹⁹ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok...*, s. 684.

²⁰ J. Dráčová, P. Vojčík, E. Barešová, *Katastrálny zákon s porovnaním úpravy v Českej republike*, Plzeň 2012, s. 185.

Ak je návrh na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia zamietnutý, súd doručí toto uznesenie len navrhovateľovi. Ak súd rozhodol o nariadení zabezpečovacieho opatrenia, uznesenie doručí nielen navrhovateľovi, ale aj strane, proti ktorej návrh smeruje. Ak je navrhovateľom podané odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na zabezpečovacie opatrenie, odvolací súd umožní protistrane vyjadriť sa k odvolaniu a k návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia. Odvolací súd je povinný rozhodnúť o odvolaní v lehote 30 dní od predloženia veci odvolaciemu súdu. Odvolací súd môže rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť²¹. Dovolanie proti uzneseniu o nariadení zabezpečovacieho opatrenia je možné z dôvodov zmatečnosti, ak ide o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí (na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia nenadväzuje konanie vo veci samej) alebo ak súd rozhodol o nariadení zabezpečovacieho opatrenia po skončení konania.

Zriadenie a vznik záložného práva

Rozoznávame zriadenie a vznik záložného práva²². Záložné právo sa zriaďuje vydaním uznesenia o zabezpečovacom opatrení a záložné právo vzniká až zápisom do príslušného registra. Ak je zabezpečovacie opatrenie nariadené, navrhovateľ sa stáva momentom vzniku záložného práva záložným veriteľom. Pre poradie záložného práva je rozhodujúci okamih zápisu zabezpečovacieho opatrenia do príslušného registra²³. Ak ide o záložné právo k nehnuteľnosti, do katastra nehnuteľností sa zapisuje záznamom²⁴. Záložné právo k nehnuteľnosti na základe zabezpečovacieho opatrenia súdu vzniká v súlade s ustanovením § 343 ods. 2 druhá veta CSP až zápisom do katastra nehnuteľností (vydaním uznesenia o zabezpečovacom opatrení sa záložné právo zriaďuje).

Ak ide o zabezpečovacie opatrenie vo vzťahu k iným veciam, ako sú nehnuteľnosti, záložné právo sa zapisuje do notárskeho centrálného registra záložných práv²⁵. V niektorých prípadoch sa záložné právo zapisuje do osobitného registra. Záložné právo na obchodný podiel sa zapíše do obchodného registra. Osobitným registrom je aj patentový register, register ochranných známk a register dizajnov, ktoré sú vedené Úradom priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky. Ďalšími osobitnými registrami sú register lietadiel, register plavidiel, námorný register. Pokiaľ ide o cenné papiere register záložných práv u listinných cenných papierov vedie

²¹ F. Sedlačko, A. Kotrecová, A. Filová, *Rekodifikácia civilného procesného práva...*, s. 4.

²² M. Števček, A. Dulak, J. Bajanková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník...*, s. 1150.

²³ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok...*, s. 684.

²⁴ J. Dráčová, P. Vojčík, E. Barešová, *Katastrálny zákon...*, s. 185.

²⁵ M. Števček, A. Dulak, J. Bajanková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník...*, s. 1150.

centrálny depozitár a register záložných práv u zaknihovaných cenných papierov vedie centrálny depozitár pre cenné papiere, ktoré eviduje v registri emitenta [ustanovenie § 45 ods. 2 zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o cenných papieroch) v znení neskorších predpisov].

Zánik a zrušenie zabezpečovacieho opatrenia

Civilný sporový poriadok rozlišuje medzi

- a) zánikom a
- b) zrušením zabezpečovacieho opatrenia.

Zatiaľ čo k zániku zabezpečovacieho opatrenia dochádza bez rozhodnutia súdu priamo zo zákona (ex lege) momentom, keď nastane skutočnosť stanovená zákonom, zabezpečovacie opatrenie sa zrušuje na základe rozhodnutia súdu²⁶. O zrušení zabezpečovacieho opatrenia môže súd rozhodnúť bez pojednávania. Súd rozhoduje uznesením. Ak dôjde k zrušeniu zabezpečovacieho opatrenia, súd toto rozhodnutie zasiela príslušnému orgánu, ktorý vedie osobitný register (napr. kataster nehnuteľností)²⁷, za účelom výmazu záložného práva.

Ad a) K zániku zabezpečovacieho opatrenia vedie niekoľko dôvodov:

1. Pokiaľ bolo trvanie zabezpečovacieho opatrenia obmedzené časom, tak k jeho zániku dochádza uplynutím času.

2. Zabezpečovacie opatrenie zaniká zánikom zabezpečenej pohľadávky (napr. uspokojením pohľadávky).

3. K zániku zabezpečovacieho opatrenia dochádza v dôsledku zániku zálohu.

4. Zabezpečovacie opatrenie zaniká aj samotným výkonom záložného práva. K výkonu záložného práva môže dôjsť až po tom, ako bola pohľadávka, ktorá bola záložným právom zabezpečená, právoplatne priznaná súdnym rozhodnutím. Na základe tohto právoplatného súdneho rozhodnutia navrhovateľ, v prospech ktorého bolo zriadené zabezpečovacie opatrenie, získava postavenie záložného veriteľa, ktorý je oprávnený začať výkon záložného práva, ak judikovaná pohľadávka zabezpečená záložným právom nie je riadne a včas splnená²⁸. Výkon záložného práva je možné realizovať na dobrovoľnej dražbe podľa zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov alebo domáhať sa uspokojenia predajom zálohu v exekučnom konaní podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej

²⁶ E. Horváth, A. Andrášiová, *Civilný sporový poriadok...*, s. 684.

²⁷ J. Dráčová, P. Vojčík, E. Barešová, *Katastrálny zákon...*, s. 185.

²⁸ M. Števček, A. Dulak, J. Bajanková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník...*, s. 1150.

činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Ak dôjde k uspokojeniu zabezpečenej pohľadávky, záložné právo zaniká a okresný úrad, katastrálny odbor vykoná výmaz záložného práva z katastra nehnuteľností záznamom²⁹.

Ad b) Zabezpečovacie opatrenie sa zrušuje z niekoľkých dôvodov. K zrušeniu zabezpečovacieho opatrenia dochádza:

1. Ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo zabezpečovacie opatrenie nariadené. O zrušení zabezpečovacieho opatrenia z tohto dôvodu súd rozhoduje na návrh. Dôvodom bude skutočnosť, že už neexistujú obavy zo zmarenia exekúcie (napr. peniaze boli zložené do notárskej úschovy alebo bola poskytnutá banková záruka). Návrh na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia zasiela súd na vyjadrenie. Ak dodatočne odpadli dôvody, pre ktoré bolo zabezpečovacie opatrenie nariadené, súd ho uznesením zruší³⁰. V opačnom prípade návrh na zrušenie zabezpečovacieho opatrenia zamietne. V oboch prípadoch je proti rozhodnutiu súdu o zrušení zabezpečovacieho opatrenia prípustné odvolanie.

2. Z dôvodu procesného neúspechu navrhovateľa zabezpečovacieho opatrenia v konaní vo veci samej, v ktorom si uplatnil peňažnú pohľadávku. Zabezpečovacie opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie zruší z dôvodu procesného neúspechu navrhovateľa aj bez návrhu. To platí aj v prípade zabezpečovacieho opatrenia nariadeného pred začatím konania, ktorým súd uložil navrhovateľovi povinnosť podať žalobu. V tomto prípade dôjde k zrušeniu zabezpečovacieho opatrenia na základe rozhodnutia, ktorým súd žalobu odmieta alebo zamietá alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje. Obdobne k zrušeniu zabezpečovacieho opatrenia aj bez návrhu dôjde vtedy, ak odvolací, resp. dovolací súd zmení rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, žalobu zamietá alebo konanie vo veci samej zastavuje. Súd v rozhodnutí, ktorým zamietol žalobu iba v časti alebo ktorým zastavil konanie iba v časti vysloví, či zabezpečovacie opatrenie zrušuje alebo ponecháva v platnosti, zohľadňujúc stav konania vo veci samej³¹.

3. Ak nebola navrhovateľom podaná žaloba vo veci samej v lehote stanovenej súdom v prípade zabezpečovacieho opatrenia nariadeného pred začatím konania.

4. Vzhľadom na stav exekučného konania už zabezpečovacie opatrenie nie je potrebné alebo navrhovateľ mohol podať návrh na vykonanie exekúcie, ale tak v primeranom čase neurobil. To platí, ak zabezpečovacie opatrenie bolo nariadené po skončení konania vo veci samej alebo ak skôr nariadené zabezpečovacie opatrenie trvá aj po skončení konania vo veci samej. Súd o zrušení zabezpečovacieho opatrenia rozhodne na návrh.

²⁹ J. Dráčová, P. Vojčík, E. Barešová, *Katastrálny zákon...*, s. 185.

³⁰ M. Števček, S. Ficová, J. Baricová, S. Mesiarkinová, J. Bajánková, M. Tomašovič a kol., *Civilný sporový poriadok...*, s. 1118.

³¹ F. Sedlačko, A. Kotrecová, A. Filová, *Rekodifikácia civilného procesného práva...*, s. 4.

Zabezpečovacie opatrenia v rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky

Spôsobilým predmetom prieskumu v rámci inštitútu ústavnej sťažnosti môžu byť aj uznesenia všeobecných súdov o zabezpečovacích opatreniach. Ústavný súd vyslovil názor, že prostredníctvom nariadenia zabezpečovacieho opatrenia získava veriteľ postavenie záložného veriteľa a môže pristúpiť k výkonu záložného práva na uspokojenie judikovanej pohľadávky v exekučnom konaní³². Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôraznil, že posudzovanie podmienok na vydanie zabezpečovacieho opatrenia je predovšetkým vecou všeobecných súdov. Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti pristupuje k preskúmvaniu sťažností, v ktorých sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv nariadeným zabezpečovacím opatrením, veľmi zdržanlivo, vychádzajúc z právneho názoru, podľa ktorého ústavný súd zásadne nie je oprávnený zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov, ktorými nariaďujú zabezpečovacie opatrenia, a to nielen preto, že nie je opravnou inštanciou v rámci sústavy všeobecných súdov, ale aj preto, že ide o také súdne rozhodnutia, ktorými sa do práv a povinností účastníkov konania nezasahuje konečným spôsobom³³. Ústavný súd meritórne posudzuje zabezpečovacie opatrenia zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení zabezpečovacieho opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie pristupuje len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o zabezpečovacích opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu³⁴.

Náhrada škody a inej ujmy spôsobenej zabezpečovacím opatrením

Pre zabezpečovacie opatrenia obdobne platí ustanovenie o náhrade škody a inej ujmy spôsobenej neodkladným opatrením. Navrhovateľ zabezpečovacieho opatrenia je povinný nahradiť škodu alebo inú ujmu tomu, komu v dôsledku zabezpečovacieho opatrenia vznikli, ak zabezpečovacie opatrenie zaniklo alebo bolo zrušené z iného dôvodu než preto, že sa návrhu vo veci samej vyhovel alebo preto, že právo navrhovateľa bolo uspokojené³⁵. Zodpovednosť za škodu alebo inú ujmu, ktoré vznikli v príčinnej súvislosti so zabezpečovacím opatrením vyplýva z toho, že skutočnosti rozhodujúce pre nariadenie zabezpečovacieho opatrenia sa nemusia plnohodnotne preukázať, ale stačí ich len osvedčiť. Je vylúčená zodpovednosť

³² Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 18/2020 z 21. januára 2020.

³³ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 82/09 z 19. marca 2009.

³⁴ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 282/2018 z 26. apríla 2018.

³⁵ Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Cdo 2983/2014 z 17. decembra 2014.

podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov³⁶. Za škodu alebo inú ujmu, ktorá bola spôsobená v príčinnej súvislosti so zabezpečovacím opatrením nariadeným súdom nezodpovedá štát, ale navrhovateľ zabezpečovacieho opatrenia³⁷. Táto zodpovednosť navrhovateľa je objektívna bez možnosti liberácie (absolútna zodpovednosť). Navrhovateľ zabezpečovacieho opatrenia zodpovedá za škodu alebo inú ujmu bez ohľadu na zavinenie. Nárok na náhradu škody a inej ujmy spôsobenej zabezpečovacím opatrením sa premlčuje v lehote podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov³⁸. Premlčacia doba začína plynúť nasledujúci deň po právoplatnosti uznesenia o zrušení zabezpečovacieho opatrenia alebo po zániku zabezpečovacieho opatrenia.

Záver

Zabezpečovacie opatrenia predstavujú zabezpečovací prostriedok, ktorého cieľom je prostredníctvom zriadenia sudcovského záložného práva na veciach, právach alebo na iných majetkových hodnotách dlžníka zabezpečiť peňažnú pohľadávku veriteľa, za splnenia predpokladu existencie obavy z ohrozenia exekúcie. Zavedenie právnej úpravy zabezpečovacích opatrení do Civilného sporového poriadku je jednoznačne prínosom, pretože predchádzajúca právna úprava predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku neumožňovala zriadiť záložné právo za účelom zabezpečenia peňažnej pohľadávky navrhovateľa³⁹. Zabezpečovacie opatrenia nariadené súdom podľa Civilného sporového poriadku prispievajú k posilneniu postavenia veriteľa peňažnej pohľadávky.

Bibliografia

- Bureš J., Drápal J., Krčmář Z. a kol., *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl*, Praha 2006.
Dráčová J., Vojčík P., Barešová E., *Katastrální zákon s porovnáním úpravy v České republice*, Plzeň 2012.
Ficová S., Števček M. a kol., *Občianske súdne konanie*, Praha 2010.
Horváth E., Andrášiová A., *Civilný sporový poriadok. Komentár*, Bratislava 2015.
Hrdlička J., *Zajišťovací prostředky v civilním procesu*, „Acta Universitatis Carolinae – Iuridica“ 1974, č. 4.

³⁶ R (ČR) 32/2009.

³⁷ Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 29 Cdo 3137/2007 z 23. septembra 2008.

³⁸ M. Števček, A. Dulak, J. Bajanková, M. Fečík, F. Sedlačko, M. Tomašovič a kol., *Občiansky zákonník...*, s. 675.

³⁹ A. Winterová a kol., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, Praha 2005, s. 125; S. Ficová, M. Števček a kol., *Občianske súdne konanie*, Praha 2010, s. 140; M. Števček, S. Ficová a kol., *Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár*, Praha 2012, s. 197; J. Bureš, J. Drápal, Z. Krčmář a kol., *Občanský soudní řád. Komentář. I. díl*, Praha 2006, s. 285.

- Kindl M., Šíma A., David O., *Občanské právo procesní*, Plzeň 2005.
- Mazák J., *Zabezpečovacie prostriedky v civilnom procese*, Bratislava 1997.
- Mazák J., *Základy občianskeho procesného práva*, Bratislava 2004.
- Sedlačko F., Kotrecová A., Filová A., *Rekodifikácia civilného procesného práva: Neodkladné a zabezpečovacie opatrenia podľa CSP a CMP; odkladný účinok v rámci SSP*, „Bulletin slovenskej advokácie“ 2016, č. 6.
- Števček M. a kol., *Civilné právo procesné*, Bratislava 2010.
- Števček M., Dulak A., Bajanková J., Fečík M., Sedlačko F., Tomašovič M. a kol., *Občiansky zákonník. I. § 1–450. Komentár*, Praha 2015.
- Števček M., Ficová S. a kol., *Občiansky súdny poriadok. I. diel. Komentár*, Praha 2012.
- Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., *Civilný sporový poriadok. Komentár*, Praha 2016.
- Winterová A. a kol., *Civilní právo procesní*, Praha 2011.
- Winterová A. a kol., *Občanský soudní řád s vysvětlivkami a judikaturou*, Praha 2005.

Resume

Autor v článku nazvanom *Zabezpečovacie opatrenia podľa Civilného sporového poriadku* analyzuje problematiku inštitútu zabezpečovacích opatrení nariadených súdom. Cieľom tohto príspevku je podrobne sa zaoberať zriadením a vznikom, zrušením a zánikom zabezpečovacích opatrení. V príspevku je pozornosť venovaná účelu a predpokladom nariadenia zabezpečovacích opatrení, ktoré boli do Civilného sporového poriadku zavedené z dôvodu, že predchádzajúca právna úprava predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku neumožňovala zriadiť záložné právo za účelom zabezpečenia peňažnej pohľadávky veriteľa.

Kľúčové slová: zabezpečovacie opatrenie, civilné právo procesné, právny poriadok Slovenskej republiky

PRECAUTIONARY MEASURES UNDER THE CIVIL PROCEDURE CODE

Summary

In the article entitled *Safeguard Measures under the Civil Litigation Code*, the author analyzes the issue of the institute of safeguard measures ordered by the court. The aim of this article is to deal in detail with the establishment and creation, cancellation and termination of safeguard measures. The article pays attention to the purpose and assumptions of the order of safeguard measures introduced into the Civil Litigation Code because the previous legislation on interim measures under the Civil Procedure Code did not allow the establishment of a lien to secure a creditor's monetary claim.

Keywords: safeguard measures, civil procedural law, legal order of the Slovak republic